

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMA ȘCOLARĂ PENTRU CLASA A IX-A
PENTRU CICLUL INFERIOR AL LICEULUI
ȘI
PENTRU ȘCOLILE DE ARTE ȘI MESERII

RELIGIE
(cultul musulman)

Aprobat prin ordin al ministrului
Nr. 3458 / 09.03.2004

București, 2004

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a și a X-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor.
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a și a X-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a X-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a și a X-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Obiectivul general al disciplinei **Religie – cultul musulman** constă în formarea personalității în concordanță cu valorile religioase, prin integrarea cunoștințelor în structurarea de atitudini moral-religioase și prin aplicarea învățării de credință în viața proprie și a comunității. Studiul **Religiei – cultul musulman** își propune pregătirea elevului pentru asumarea corectă a propriei identități religioase și pentru dezvoltarea unor relații bazate pe respect și înțelegere cu persoane de alte credințe și convingeri.

Prin cunoștințele, atitudinile și valorile promovate, disciplina **Religie** contribuie la formarea competențor cheie stabilite la nivelul Comisiei Europene, cu precădere la formarea celor care vizează domeniile: a învăța să înveți, competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice și „sensibilitate la cultură”. Contribuția **Religiei** la aceste domenii este prezentată detaliat astfel:

- **a învăța să înveți**
 - abilități: manifestarea autonomiei, a perseverenței și a disciplinei în procesul de învățare, reflecția critică asupra diferitelor aspecte ale învățării, din perspectiva propriei identități religioase;
 - atitudini: aprecierea pozitivă a învățării și a importanței acesteia pentru dezvoltarea proprie; adaptabilitate și flexibilitate în raportarea la cele învățate; automotivație și inițiativă în procesul de învățare; dorință de dezvoltare și perfecționare permanentă;
- **competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice**
 - cunoștințe: informații despre propria credință și despre alte credințe și convingeri; cunoștințe referitoare la principalele evenimente din istoria religiilor; noțiuni referitoare la atitudini și comportamente moral-religioase în relația cu aproapele și în raportarea la comunitate; modele de comportament și de viață;
 - abilități: asumarea și susținerea propriei identități religioase; integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor; respectarea opiniilor și a comportamentelor semenilor; eliminarea din comportament a oricărei forme de violență pe criterii religioase; medierea situațiilor conflictuale care pot apărea la nivelul comunității;
 - atitudini: înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii; respectul față de cei de alte credințe și convingeri; responsabilitate în raport cu propriul comportament; acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității; implicarea în viața comunității;
- **„sensibilitate la cultură”**
 - cunoștințe: contribuția religiilor la cultura și civilizația universală (istorie, limbă, literatură, artă, civilizație etc.);
 - abilități: analiza, compararea și dezbateră vizând rolului religiei în cultura universală;
 - atitudini: asumarea propriei identități religioase și manifestarea respectului pentru alte credințe; manifestarea unor atitudini pozitive față de formele de expresie culturală.

Disciplina **Religie** face parte din aria curriculară ”Om și societate” și i se alocă 1 oră pe săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal și pentru scolile de arte și meserii.

Programa școlară de **Religie** este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale – comune pentru programele școlare de **Religie** ale tuturor cultelor;
- valori și atitudini – comune pentru programele școlare de **Religie** ale tuturor cultelor;
- competențe specifice asociate cu conținuturi;
- conținuturi ale învățării;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- asumarea propriei identități religioase
- responsabilitate în exercitarea drepturilor și obligațiilor ce decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- grija față de aproapele
- interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Evidențierea rolului religiei în istoria omenirii	- Noțiunea de religie: definirea religiei, religia și omenirea, dezvoltarea religiei
1.2. Descrierea temelor fundamentale din Coran	- Cunoașterea Coranului din perspectiva tematicii – versete legate de: credință, ritual, morală, profeți, rugăciune
1.3. Argumentarea importanței rugăciunii în religie și a rolului acesteia în viața credincioșilor	- Capitole din Coran – sensul acestora și învățarea versetelor
1.4. Compararea elementelor definitorii ale diferitelor religii (identificarea de asemănări și deosebiri)	- Religiiile și particularitățile acestora: religii sfinte, religii care nu sunt sfinte

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici religiei în argumentarea învățaturii de credință	- Noțiunea de religie
2.2. Analizarea semnificațiilor actuale ale unor termeni specifici religiei, în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, limbaj colocvial etc.)	- Cunoașterea Coranului din perspectiva tematicii
2.3. Definirea noțiunii de religie din diverse perspective	- Religia, știința și educația

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea valorilor religioase în tematica Coranului	- Cunoașterea Coranului din perspectiva tematicii – versete legate de: credință, ritual, morală, profeți, rugăciune
3.2. Descrierea unor modele de comportament din religie (Mahommed) și din viața fiecăruia	- De la cine învățăm: Prea Sfântul Mahommed ca educator; părinții ca primi profesori; rolul și importanța profesorilor
3.3. Formarea unui punct de vedere personal cu privire la drepturile și responsabilitățile proprii în diferite contexte	- De la cine învățăm: părinții ca primi profesori; rolul și importanța profesorilor; drepturile elevilor și drepturile profesorilor
3.4. Argumentarea rolului educației în formarea personalității umane și în viața unei comunități	- Religia, știința și educația: religia și educația, importanța acordată de Islam educației, importanța universală a educației și a educației religioase

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Identificarea modalităților de participare la viața comunității	- Religiiile și particularitățile acestora
4.2. Dezvoltarea de relații bazate pe dialog și înțelegere cu persoane de altă religie	

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Descrierea unor caracteristici ale relațiilor dintre religie și știință, religie și educație	- Religia, știința și educația

UNITĂȚI DE CONȚINUT

I. Noțiunea de religie

1. Noțiunea de religie
 - Definirea religiei
 - Definirea și importanța religiei din perspectiva Islamului
 - Opinii despre originea religiei
 - Perspectiva Islamului privind originea religiei
2. Religia și omenirea
 - Nevoia oamenilor de a avea o religie
 - Importanța religiei din punct de vedere al individului și al societății
3. Perspectiva Islamului privind dezvoltarea religiei
4. Capitolul "Fil" și sensul acestuia

II. Religiile și particularitățile acestora

1. Religiile care nu sunt sfinte
 - Hinduism
 - Budism
 - Konficiuanism
 - Șintoism
2. Religiile sfinte
 - Religia iudaică
 - Religia creștină
 - Religia islamică
3. Capitolul "Kureyş" și sensul acestuia

III. Cunoașterea Coranului din perspectiva tematicii

1. Versete legate de credință
2. Versete legate de ritual
3. Versete legate de morală
4. Versete legate de profeți
5. Versete legate de rugăciune
6. Versete legate de doctrină și știință
7. Capitolul "Maun" și sensul acestuia

IV. Religia, știința și educația

1. Relația religie – știință
2. Importanța acordată de Islam științei
3. Științele religioase și importanța acestora
4. Religia și educația
5. Importanța acordată de Islam educației
6. Importanța universală a educației, în general, și a educației religioase, în special
7. Capitolul "Kafirun" și sensul acestuia

V. De la cine învățăm

1. Primii noștri profesori sunt părinții noștri
2. Rolul și importanța profesorilor
3. Relația profesor-elev
 - Drepturile elevilor
 - Drepturile profesorului
4. Rolul și importanța mai marilor noștri
5. Prea Sfântul Mahomed ca educator
6. Capitolul “Nasr” și sensul acestuia

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de **Religie – cultul musulman** pentru clasa a IX-a sunt structurate pe cinci teme: noțiunea de religie, religiile și particularitățile acestora, Coranul și tematica acestuia, relația religie – știință – educație, de la cine învățăm. Acestea permit o abordare concentrică, de la noțiuni generale de religie la specificul religiei islamice și la relația acesteia cu alte religii și sisteme.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- analiza unor teme de actualitate (relația religie – știință, semnificația educației în contextul religiei, importanța modelelor etc.);
- referirea la aspecte concrete din viața individului și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor specifice religiei cu cele dobândite la alte discipline de învățământ;
- completarea fiecărui domeniu tematic cu un capitol din Coran, cu scopul învățării versetelor și al aprofundării sensului acestora.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată în concordanță cu competențele specifice și trebuie să respecte structura internă a temelor, precum și particularitățile clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbateră pe teme diferite;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală religioasă;
- problematizarea unor aspecte;
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de Religie, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ și funcție de motivare a elevului pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.